

Szerkesztőség:

Arad, Acsoev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre — — — 1080 Lei

Fél évre — — — 540 Lei

Negyed évre — — — 270 Lei

Havonta — — — 90 Lei

Hirdetéseket díjazás szerint.

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lei

VASÁRNAP — — — 6 Lei

Bucurestiben 50 banival több.

Külügyminiszter: Titulescu. — Kultuszminiszter: Bocu Sever.

Megalakult a Maniu-kormány.

A régenstanács ma délután Maniu Gyulát bizta meg a kormányalakítással. — Az új kormány holnap délben teszi le az esküt a régenstanács kezébe. — A főváros uccáin óriási tüntetések, a tömeg körülfogta a királyi palotát és demonstrált Maniu mellett.

Maniu vállalja a felelősséget az ország rendjéért.

Az új miniszterelnök nyilatkozott a sajtónak.

Lázás izgalom és ideges feszültség előzte meg a kormányválság megoldását. Politikai esemény régen nem váltott ki ilyen idegességet az országban, mint a mostani krízis, amely napokon keresztül tartott; mert a döntéstől nemcsak egyének sorsa, egzisztenciák felémelése, vagy letörése, hanem talán Románia létérdeke függött. A régenstanács Maniuban találta meg azt a férfit, aki kezében tartja a helyzet kulcsát és alkalmas arra, hogy helyes utra terelje az ország zavaros politikai életét: Éjjel-nappal tartó, szünet nélküli tárgyalások után következett ez a megoldás, amely bizonyára a legcélravezetőbb, mert Maniu kinevezésével lecsillapodik az ország háborgó tengere és kezdetét veheti a nyugodt, eredményt ígérő munkálkodás.

Maniu és pártja Erdélyből nyerte többségét. Nekünk magyaroknak megnyugvással

kell fogadnunk a nemzetipárt kormányra jutását, mert ez a többségi párt ismeri legjobban Erdély lelki bajait és óhajait. Maniu több ízben adta tanujelét, sőt kifejezésre is juttatta azt, hogy a kisebbségek jogait tisztelben kívánja tartani. Most, a kormányhatárolom birtokában módja és alkalma lesz ahhoz, hogy meggyőződését ténnyekre váltsa be. A régenstanács döntését megnyugvással kell fogadni minden pártnak, mert az országnak és a polgárságnak nyugalomra van szüksége. A pártoknak most az a kötelességük, hogy lecsillapítsák az ország felzavart hangulatát és a béke jelszavával erőt adjanak a hatalmon lévő kormánynak a teremtő munkára. Mi pedig reméljük, hogy az új kormány egy nyugodt, alkotásra képes korszakot fog teremteni Románia történetében.

hir kelt szárnyra, hogy a régenstanács mégis egy hivatalnok kormány kinevezésével kívánja a válságot megoldani s ezzel kapcsolatban Presan tábornok személyét emlegetik. *Presan tábornok azonban nem jelent meg a régenstanács előtt s így ez az utolsó kombináció is megdőlt.*

Már-már az izgalmak végső kirobbanására került a sor, amikor Maniu Gyula 5 óra 45 perckor megjelent a régenstanácsi palota lépcsőjén és bejelentette, hogy a régenstanács őt bizta meg egy nemzeti-parasztpárti kormány megalakításával. Bucuresti Maniu kinevezését leirhatatlan lelkesedéssel fogadta.

A nemzeti-parasztpárt manifesztuma.

Az audiencia után a nemzeti-parasztpárt manifesztumot adott ki, amelyben bejelentette, hogy Maniu vállalja a teljes felelősséget a bekövetkezendőkért és biztos abban, hogy az élet rövidesen normalizálódni fog. Elég erősnek érzi magát és pártját arra, hogy az ország kátyúban rekedt szekerét kiemelje. Olyan jó feltételek mellett mindenestre tud ő is kölcsönt szerezni, mint a liberálisok. Maniu a régenstanács előtt is elmondotta ezeket. A manifesztumban Maniu ígéretet tesz arra nézve is, hogy

rendezni fogja a kisebbségi kérdést, a háborús adósságokat és kényszeríteni fogja a bányatársaságokat, hogy munkásikat vissza vegyék és általában különös súlyt fog helyezni a munkáskérdések teljes megoldására.

Az új kormánylista.

Maniu a kihallgatásról egyenesen a pártba hajtatott és megkezdte a tanácskozásokat a kormánylista összeállítására. Este 6 órakor az új kormánylistán a következő nevek szerepeltek:

Maniu Gyula.
Vaida-Voevod Sándor dr.
Mihalache.
Popoviciu Mihály.
Iunian dr.
Madgearu dr.
Mironescu dr.
Costatescu dr.
Raducanu dr.
Lugojanu dr.
Voicu Nicescu dr.

Izgalmas jelenetek Bucuresti uccáin.

A kormányválság izgalmai ma a déli órákban a tetőpontra hágtek. Reggel 8 órától kezdve hatalmas tömeg lepté el a főbb utvonalakokat és hullámozott egész napon át a Calea Victoriei-n. Szinte áthatolhatatlan embergyűrű vette körül a régenstanács palotáját is, hogy közvetlen közélről értesüljön az eseményekről. Amikor 11 óra felé híre ment, hogy Titulescu még egy utolsó kísérletet tesz a koncentrációs kormány megalakítására és csak délután 4 órakor jelenik meg a régenstanács előtt, a százazrekre menő tömegben leirhatatlan elkéseregés vett erőt, majd utána órákon át lelkes éljenzésekkel demonstrált Maniu Gyula és a nemzeti-parasztpárt mellett.

Titulescu délután 4 óra helyett délelőtt 12 óra 20 perckor kihallgatáson jelent meg a régenstanács előtt és bejelentette, hogy a koncentrációs kabinet megalakítására minden kísérlete dugába dőlt és így visszaadja megbízatását.

Amikor több mint egy órát tartó kihallgatás után Titulescu megjelent a régenstanácsi palota lépcsőjén, a tömeg őt is lelkesen megéljenezte és ettől kezdve még erőteljesebben sürgette Maniu kinevezését. Titulescu az audiencia után az újságíróknak kijelentette, végtelenül sajnálja, hogy Bratianu Vintila kevéssé volt megértő vele szemben és ugyanolyan makacs álláspontot foglalt el a koncentráció kérdésében, mint Maniu, akinek ezt a maga-

tartását viszont megérti, sőt, hogy mennyire akceptálja, arra a legjellemzőbb, hogy ő is Maniu Gyulát ajánlotta a régenstanácsnak, akinek kinevezését tehát bizonyosra lehet venni.

Maniut megbízzák a kormány alakításával.

Titulescu után a kora délutáni órákban sorra megjelentek a régenstanács előtt a többi pártvezérek is. Legutolsónak Maniu Gyula jelent meg audiencián s ekkor már nem volt kétség aziránt, hogy ki lesz az új kormányelnök. Maniu pontban 4 órakor érkezett a régenstanács palotája elé. A tömeg leirhatatlan lelkesedéssel fogadta a pártvezért, aki autójából néhány szót intézett a tömeghez és türelemre, kitartásra buzdította híveit.

Ettől kezdve percenként fokozódott az ucca izgalma. Félőtkor az a meglepetést keltő

Miniszterelnök és belügy:
Külügyminiszter:
Földmívelésügy:
Pénzügy:
Igazságügy:
Kereskedelem és iparügy:
Közoktatásügy:
Egészségügy:
Munkaügy:
Miniszterelnökségi államtitkár:
Beltügyi államtitkár:

Maniu Gyula pályautása.

Maniu Gyula ma 54 éves. Apja bíró, majd ügyvéd volt a szilágymegyei Zilahon és ott végezte Maniu középiskoláit is. Innen Budapestre került, ahol a jogi egyetem hallgatója volt és 1899-ben szerezte meg ügyvédi diplomáját. A fiatal ügyvéd Balázsfalván telepedett le, ahol hamarosan a község egyik legkeresettebb ügyvédje lett. Többek között az érsekség és az ottani Patria bank ügyésze volt és nagy szerepet játszott a román társadalom körében.

Két évvel később, 1901-ben a Román Nemzeti Komité tagja lesz és itt is hamarosan vezetős szerepre tesz szert. Népszerűsége mindmáig növekedik, annyira, hogy

1905-ben Alvinc képviselőjeként kerül be a magyar parlamentbe.

Egészen a háború kitöréséig tartotta meg mandátumát. 1910-ben, a Tisza-féle tárgyalások idején már ő vezette a románság részéről megbízott delegációt és teljes odaadással védte az erdélyi románok érdekeit. A háború kitörése után egy évre, 1915-ben besorozzák katonának.

Ekkor bizalmasan tudomására hozzák, hogy ha megfelelő kérvényt nyújt be, megkapja felmentését, de Maniu Gyula nem reilektál erre.

„Rend és béke — csendőrszuronyok nélkül.“

Maniu Gyula, amikor a régenstanácsból távozott a következőket mondotta az újságíróknak:

— A régenstanács átadta nekem a kormányhatalmat, minden fentartás nélkül. Programom: a rend, a béke és a nyugalom — csendőrszuronyok nélkül. Holnap délelőtt nyújtom át a kormánylistát a régenstanácsnak és ugyanekkor köszönetemet fogom kifejezni, hogy a régenstanács a nép szívére helyezte

Poincaré lett Franciaország miniszterelnöke

Raymond Poincaré immár negyedszer lesz miniszterelnök. — Francia diákok tüntetése Caillaux és Herriot ellen.

Párisból jelentik: Doumergue köztársasági elnök ma több kihallgatást eszközölt a francia kormányválság megoldására. Egyes hírek szerint újból Poincaré kap megbízatást, míg mások úgy tudják, hogy republikánus koncentrációs kormány alakul Briand elnökségével. Az új kormányt a szocialista frakció is támogatná és ezzel megnyerné a többséget.

Tegnap este a nemzeti érzelmű diákság nagyarányú tüntetést rendezett Poincaré mellett és Herriot, valamint Caillaux ellen. Egyes lapok szerint Németország idézte elő a válságot, miután meg akart szabadulni Poincarétól, akinek éleslátásán megakadtak a tervei.

Éjszaka érkezett távirat jelenti Párisból:

Rádió az aradi Kereskedő-Hét szolgálatában.

A Kereskedők Testülete nagyszabású programot dolgozott ki a decemberi Kereskedő-Hétre.

(Arad, november 9.) Érdekes és figyelemreméltó akciót kezdett az aradi Kereskedők Testülete a kereskedelem forgalmának megnövelése érdekében. A testület ugyanis elhatározta, hogy december 10-től 16-ig Kereskedő-Hetet rendez, amely alkalomból nagy propagandát fejt ki a vásárlási kedv fokozására. A terv érdekes részleteiről az alábbiakat mondotta el Domán Sándor, a Kereskedők Testülete elnöke:

— Abból az elvből kiindulva, hogy a Kereskedők Testülete nemcsak azt a hivatást tölti be, hogy a hatóságok előtt reprezentálja a kereskedők érdekeit, hanem kötelessége a kereskedők forgalmának megnövelését is előmozdítani, elhatároztuk, hogy a nemsokára meginduló részletfizetési akció mellett, karácsony előtt Kereskedő-Hetet rendezünk. Az aradi Kereskedő-Hét december 10-től 16-ig tart és a rendező-bizottság kellő szervezéssel, hirdetéssel, a modern reklámeszközök teljes

A tüzérseghez vonul be örvényként és néhány hét múlva már a harc terepén van. Itt maradt egészen az 1918. évi összeomlásig. Az utolsó esztendőben az olasz fronton teljesít szolgálatot.

1918. október 28-án már Bécsben van, a hof megszervezi a Román Nemzeti Tanácsot és helyiséget szerez neki a Burgban. Utána Budapestre megy, itt is megszervezi a nemzeti tanácsot, majd visszajön Balázsfalvára. Megfeszített munkát fejt ki itt a románság megszervezése érdekében és ennek kapcsán lép összeköttetésbe az aradi román nemzeti tanáccsal. Munkája arra irányul, hogy a gyulafehérvári gyűlést előkészítse, hogy azon kimondják az egyesülést. Így is történik

és a gyűlés után néhány nappal már a Consiliul Dirigent elnökeként vezeti Erdély ügyeit. Ilyen minőségben az Erdélyi Nemzeti Párt elnökekévé választják meg.

Maniu a Consiliul Dirigent élén marad egészen 1920. márciusáig, míg a Vaida-kormány megbukik. Ettől fogva, mint a nemzetipárt elnöke állandóan a képviselőház tagja és nagy munkát fejt ki pártja megerősítése érdekében. Létrehozza a takistákkal, majd később a parasztpárttal való fúziót és mint a megerősödött, nagy párt vezére kezdi meg a harcot a kormány átvételére.

fület és megértette a nép óhaját.

Arra a kérdésre, hogy mi van a koncentrációval és a koalíciós kormánnyal, Maniu így felelt:

— Ismétlem, hogy a régenstanács fentartás nélkül adta át nekem a kormányzást.

Bucurestiben egyébként óriási az izgalom és a lelkesedés. Tizezrekre menő tömeg tüntet az uccán Maniu mellett, aki ma a legnépszerűbb ember az egész országban.

Ma délelőtt hosszas tanácskozások folytak a köztársasági elnöki palotában. Délután három órakor megérkezett Poincaré és másfél óráig tanácskozott az elnökkel. Poincaré öt órakor hagyta el a palotát és a várakozó újságíróknak nem akart nyilatkozni a tanácskozás eredményéről. Később kiadott hivatalos jelentés szerint

Poincaré elvállalta a kormány alakítását és ezuttal negyedszer lett Franciaország miniszterelnöke.

Poincaré kijelentette a köztársaság elnökének, hogy egységes republikánus kormányt akar és célja a fűző kérdések gyors elintézése.

kihhasználásával módot nyújt az aradi kereskedőknek arra, hogy különleges szép áruikat, erre a hétre redukált árak mellett, nagyobb mennyiségben adják el.

— Az Aradi Kereskedő-Hét egész Erdélyben, főleg azonban a szomszéd városokban lesz bereklamirozva s azt hisszük, hogy terünk teljes mértékben sikerülni is fog. Az idegenek szórakoztatására módot keresünk arra, hogy engedélyt nyerjünk több rádiókészüléknek az egyes üzletekben és az uccákon való elhelyezésére és nyilvános rádióhangversenyeket adunk.

Kirakatversenyt rendezünk, értékes díjakkal, ezenkívül díjjal tüntetjük ki azt a kereskedőt is, aki a legnagyobb forgalmat csinálta. A színházban előadásokat, majd reklámfelvonulást rendezünk, a különleges árukat árusító kereskedők részére, így a butorkereskedőknek, kiállítás rendezünk. Az Aradi Kereskedő-Hét alatt az egyes üzletek vásárlói kisebb ajándékokban is fognak részesülni.

— Nagyjában ez a program, a részleteket vasárnap, az aradi Kereskedelmi és Iparkamarába összehívott ülésen állapították meg. Azt hiszem, hogy a terv, amely úgy a keres-

kedőkre, mint a vásárlóközönségre nézve is előnyös, általános tetszéssel fog találkozni és keresztülvitelében sikert fog a testület elérni.

Az aradi vándiákok ünnepelték Nikolits Dömét.

A régi Arad kedélyes pohárköszöntők között ülte meg a Nikolits Döme-asztaltársaság 50 éves jubileumát.

(Arad, november 9.) Lélekemelően kedves és meleg ünnepség színhelye volt ma délelőtt a Lovasberényi-féle vendéglő, ahol az aradi vándiákok Nikolits Döme aradi ügyvéd és szőlőbirtokos névnapját és a „Nicolits Döme-asztaltársaság” 50 éves jubileumát ünnepelték meg. A fehérre terített asztalt öszhajú, de vidámhangulatú vén diákok ülték körül, csakhamar megkezdődtek a koccintások, urrá lett mindannyiok felett a kedélyes jókedv és megkezdődött a tosztozás.

Elsőnek Varjassy Lajos emelte poharát az ünnepeltre és az őszinte elismerés hangján ismertette barátja érdemeit. Nikolits Döme lelkes éljenzés és taps között emelkedett szólasra és meghatott szavakkal mondott köszönetet az ünnepeltetésért. Ezután Reicher Károly köszöntötte a jubilánst és a barátság érzelmét dicsőítette. Csiky Károly az 50 éves Nikolits Döme-asztaltársaság történetét ismertette, megemlékezve annak elhunyt alapító tagjairól. Harsány éljenzés közben emelkedett ezután szólasra dr. Fényes Kálmán, aki dr. Nagy Sándornak a legutóbbi összejövétel alkalmával tartott beszédére válaszolt. A lendületes beszédet, amely főleg a szerelmmel foglalkozott, nagy figyelemmel hallgatták végig az összegyűlték. Dr. Nagy Sándor felelt ezután dr. Fényes beszédére, majd dr. Leitner Ernő, dr. Steinitzer Pál, Soltz Gyula, Zikó János, Németh János, Molnár György mondtak beszédet. Végül pedig dr. Barabás Béla tartott nagyhatású felköszöntőt.

Az aradi vándiákok a késő alkonyi órákban oszlottak szét a legjobb hangulatban.

Megtalálták

Pallay Mancsi elrabolt ékszereit.

A miskolci zálogházban akarta elhelyezni az ékszereket a betörő, aki azonban megugrott a rendőrség előtt.

(Az Aradi Közlöny miskolci tudósítójától.)

Hirt adtunk arról, hogy ismeretlen tettesek kirabolták Pallay Mancsit, az aradi színház volt nainváját, aki jelenleg a miskolci színház tagja. A nyomozás a körülbelül hatezer pengő értékű ékszereit megtalálására és a tettesek kézrekerítésére megindult, máig azonban eredménytelenül. Ma egy véletlen eset a rendőrség kezébe adta az ékszereket.

A miskolci zálogházban megjelent egy hordár, aki az elrabolt ékszerek közül három darabot el akart zálogosítani. A becsüs azonnal felismerte az ékszereket és detektívet hívott. A hordár elmondotta, hogy a Grav-kávéházban egy ismeretlen fiatalembertől kapott megbízást és megbízója ott várja a pénzzel. A detektívek utasítására a hordár, mintha misem történt volna, a kávéházhoz ment, de a fiatal ember ugylátszik megneszélte a dolgot, felugrott egy, a pályaudvar felé menő villamosra s eltűnt. A nyomozás folyik a kézrekerítésére.

— Befejezték Nagy István bíró kihallgatását. Budapestről jelentik: Ma befejezték Nagy István volt törvényszéki bíró bűnperében a vádlott kihallgatását. Nagy István tagadta, hogy Vázsonyi Imre bírósági írnokot hamis tanúzásra akarta bírni, majd amikor hatalmas vagyonának eredetét kérdezték, kijelenti, hogy felcséggel kapta hozományképen. Hétfőn folytatják a tárgyalást és akkor Gazda Györgyöt hallgatják ki.

Nagy vihar az alakuló tanácsülésen.

Barabás Béla magyar beszéde ellen tiltakozást jelentett be Miloteanu delegált prefektus és elhagyta az üléstermet. — Demian Aurél kor-elnök engedélyt adott Barabásnak a beszéd folytatására. — Lehet-e magyarul beszélni a város tanácstermében? — „Nem demonstrálni, hanem tárgyalni akarunk.“

Miloteanu prefektus kifejti álláspontját az Aradi Közlönynek.

(Arad, november 9.) Sajnálatos incidens történt az aradi városi tanács mai alakuló ülésén, ahol a tanács magyar tagjainak nem akarták megengedni, hogy anyanyelvükön szólaljanak fel. Az incidens annál fájdalmasabb, mert éppen Barabás Béla dr., az aradi magyarság ősz vezérének ama beszéde körül keletkezett, amelyben a tanács román és magyar tagjai között uralkodó egyetértést és a magyar tagok lojalitását akarta leszögezni.

Vihar Barabás Béla dr. beszéde körül.

Közvetlenül az eskütétel után jelentkezett Barabás Béla dr. szólásra. Románul szólalt fel és engedélyt kért arra, hogy anyanyelvén mondassa el beszédét, majd magyarul folytatta:

— Három hónapja annak, hogy Aradváros kövéleménye bennünket választott meg arra, hogy a tanács...

Ebben a percben az éppen távozni készülő Miloteanu Mihály vezérfelügyelő, delegált prefektus megszólalt:

— A szerepem befejeződött, tehát távozom. Felhívom azonban a tanács figyelmét arra, hogy a közigazgatási törvény nem engedi meg, hogy a tanács ülésén a kisebbségek nyelvét beszéljék, csak abban az esetben, ha erre a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács és a belügyminisztérium külön engedélyt ad. Én, mint a kormány megbízottja, kötelességemnek tartom erre figyelmeztetni az urakat és miután nem hallgathatom meg a beszédet, távozom.

Ezzel a belügyi vezérfelügyelő, akinek kijelentését több tanács tag megtapsolta, eltávozott a közgyűlési teremből. Egy pillanattig csend lett, majd Krenner Miklós dr. emelkedett szólásra és magyarul ezt mondta:

— Nagyon meglep bennünket az incidens, mert azt hittük, hogy a jelenlegi tanács a két év előtti tanács folytatása lesz, amikor kölcsönös megértéssel dolgoztunk együtt.

A tárgyalások során abban állapodtunk meg, hogy nem lesznek „nyelvbárványok“. Biztosítsuk egymásnak kölcsönösen azt a jogot, hogy elmondjuk, ami a szívünkön fekszik.

Demian dr.: — A közgyűlés nevében megengedem, hogy magyarul beszélhessenek.

Az elnök kijelentésére a magyar tagok nagy tapsal válaszoltak. Ezután ismét Barabás Béla emelkedett szólásra.

— Mi, akik nem bírjuk az állam nyelvét, köszönjük, hogy az Elnök ur elismerte azon jogunkat, hogy anyanyelvünkön beszélhessünk. Azért jöttünk itt össze, hogy minden tehetségünket, tudásunkat a város közügyeinek rendelkezésére bocsássuk. Elismerem, hogy a közigazgatási törvénynek van egy szakasza, amely a Legfelsőbb Közigazgatási Tanácsot bizza meg ennek a kérdésnek elintézésével, de mindaddig, amíg az erre vonatkozó határozat meg nem érkezik, jogunk van anyanyelvünkön felszólalni. Mi magyarok vallási és nemzetiségi különbséget nem tekintve, ennek a városnak minden lakosát szeretjük és a lefektet eskühöz hiven teljesíteni fogjuk kötelességünket. Kérem tehát, engedjék meg nekünk, hogy anyanyelvünkön beszélhessünk. Szeretném akarunk élni román, német, zsidó, vagy bármilyen más nemzetiségű és vallásu testvéreinkkel. Ezeket akartam a magam és magyar társaim nevében elmondani.

Demian Aurél megvédi Barabást.

A beszédet nagy taps fogadta, majd De-

mian Aurél dr. kijelenti, hogy a választások előtt megállapodás jött létre, hogy bárki hozzászólhat a város ügyeihez anyanyelvén is, ha csak nem demonstrálni akar ezzel. Robu János dr. kijelenti, hogy el kell osztatnia a jelentkezett félreértést. Miloteanu vezérfelügyelő szigorúan a törvény alapján áll és ennek alapján tette meg észrevételét.

Itt azonban nem volt demonstrálás. Barabás beszéde szép és lojális volt és ezt a kérdést a tanács, a maga körében meg fogja megfelelően oldani.

A választások lezajlása után folytatódott a vita erről a kérdéssel, amikor is Constantinescu Sándor tanár szólalt fel és kifejtette hogy

a magyar tagoktól taktikai hiba, sőt — nem akar senkit sem megsérteni — bizonyos tapintatlanság volt mindjárt az első ülésen magyarul beszélni.

A mai ülésen nem tárgyaltak fontos városi ügyeket, csupán formalitások történtek és így nem volt szükség erre a felszólalásra. Amennyiben demonstráció volt a célja, elítéli, ha nem, bocsánatot kér. Mindenesetre nem szabad elfeledni, hogy román tanácsban működnek és maga is jobbnak találja, ha egyetértés uralkodik a tanács tagjai között.

Demian dr. kijelenti erre, hogy Barabás

Az aradi zsidóság vezetői nyilatkoznak az egyházközségek egyesítéséről

Ugy a neologok, mint az ortodoxok képtelenségnek tartják a törvény gyakorlati alkalmazását. — Áthidalhatatlan ellentétek a két egyházközség között. — Az Aradi Közlöny mai hira nagy konsternációt keltett a zsidóság körében.

(Arad, november 9.) Általános fel-tűnést keltett Aradon az a hír, hogy a liberális kormány utolsó intézkedésével egységesített a romániai zsidó hitközségeket. A hír, melyről az Aradi Közlöny egyedül számolt be, váratlanul érintette a zsidóságot és megérthető az az izgalom, sőt konsternáció, a melyet az aradi neolog és ortodox hitközségek tagjai között előidézett. Általában lehetetlennek és kivihetetlennek tartják ezt a törvényt, amely meg akarja szüntetni a haladó és konzervatív zsidó községek között fentálló áthidalhatatlan szakadékot. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste az aradi zsidó hitközségek vezetőit és nyilatkozatokat kértünk a zsidó egyházak egységesítéséről szóló törvénytervezetről. Dr. Schütz Henrik a neolog hitközség elnöke a következőket mondta:

— A törvény ebben a formában keresztülvihetetlen. Véleményem szerint: csupán arról van szó, hogy új egyházközségek nem alakulhatnak. Vannak községek, amelyekben csak neolog, vagy csak ortodox egyházközségek működnek. A törvény bizonyára úgy fog intézkedni, hogy ezekben a községekben vagy az egyik, vagy a másik egyházi alakulat működjön tovább és más egyházközség felállítását nem engedélyezik. Ez a törvénytervezet tudomásom szerint még áprilisban elkészült és csak most hozták nyilvánosságra.

Dr. Vágvölgyi Lajos a neolog hitközség főbbijája ezeket jelentette ki:

— Mi erdélyi zsidók már megszokhattuk azt, hogy odafeleltünk és nélkülünk határoznak. Nem csodálkoznám, ha ez a törvény

Béla respektálta az állam nyelvét és azon kért engedélyt a felszólalásra.

Ezután Zima Tibor emelkedik szólásra, magyarul kezd beszélni, mire több román tanács tag kifogást emel azon a címen, hogy Zima bírja a román nyelvet. A hevesnek induló vitának Demian dr. elnök vet véget, aki bejelenti:

— Az ülést bezárom.

Miloteanu prefektus nyilatkozata.

A magyar tanács tagok még sokáig izgatottan tárgyalták a történeteket.

Az ügyben ma délután beszélünk Miloteanu vezérfelügyelővel, aki a következőket mondotta:

— Ne tartson engem senki az aradi magyarok ellenségének, mert nem vagyok az. De én, mint prefektus és mint belügyi vezérfelügyelő, nem hagyhatom szó nélkül, hogy a törvény ellen vétenek. A közigazgatási törvény 398-ik szakasza világosan kimondja, hogy a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács és belügyminisztérium engedélye kell ahhoz, hogy a tanácsok ülésén a kisebbségek anyanyelvükön beszélhessenek. Ha szó nélkül hagyom, én lettem volna a felelős. Legjobb lett volna, ha megvárják, míg távozom — ugysis elmenőben voltam — és aztán a tanácsos urak azt csinálhatták volna, amit akarnak, mert akkor már nem engem terhel a felelősség.

— Nem tanusítottam ellenséges magatartást, mert nem tiltottam meg a magyar beszédet, csupán eltávozottam a teremből. Kijelentem, hogy — hacsak nem szólít fel rá a minisztérium — nem teszek az ügyről jelentést, mert a célom csak az volt, hogy az említett törvényszakaszra felhívjam a tanács figyelmét. Ez tehát nem lehetett ellenséges gesztus a részemről. Minden nemzetiséggel egyformán bánok el, szigorúan a törvény keretei között.

igy, ahogyan minden kommentár nélkül ismerem, tényleg valósággá válik majd. A törvény megjelenhetik, de keresztülvitele lehetetlen. A neolog és ortodox községeket nem lehet egyesíteni, mert az ellentétek a két hitközség között áthidalhatatlanok. Nem hiszem, hogy akkora tájékozatlanságot tetelezhetnének fel a törvény alkotóiról, hogy az egységesítésről szóló törvényt keresztülvihetőnek tartásák. Ezért valószínű, hogy csupán a homogén egyházi alakulatokat fogják egyesíteni. Például Temesváron két ortodox és két haladó zsidó egyházközség működik. Ezeknek az egységesítése logikus és elképzelhető. De olyan törvény nincs, amely arra kényszerítené az ortodox zsidókat, hogy a neolog templomba járjanak.

Schreiber Joachim az ortodox hitközség főbbijája hasonlóképpen megvalósíthatatlannak látja a zsidó hitközségek egyesítését. A törvénytervezetről az Aradi Közlönyből értesült és a véleménye azonos a fenti nyilatkozatokkal, hogy csupán új egyházközségek alakulását akadályozza meg a törvény.

— Vannak egyes országok — mondotta a főbbi, — amelyekben megvalósították a zsidó hitközségek egységesítését. De azért külön ortodox és külön neolog templomot tartottak fenn a hitközségek tagjai részére. Csak az adminisztráció volt központosítva. Az adminisztráció egységesítését itt is elképzelhetjük, de vallás szempontból keresztülvihetőnek tartom a zsidó hitközségek egybeolvadását.

Wiesel Jenő, az ortodox hitközség elnökének ugyanez volt a véleménye.

Kedden,
nov. 13-án

TELMÁNYI

Pompás
műsor!
Népszerű
helyárak!

Jegy: Sándor Ferenc könyvkereskedésében.

Óriási könyvkészletet

(magyar, német, franciát és angolt)
szakra átcsoportosítás folytán

minden elfogadható árban árulom Kerpel Izsó.

Pop C. István lesz a szenátus elnöke.

Megyei prefektus Marsieu Jusztin dr., rendőrprefektus Ramoncianu György dr., törvényszéki bíró lesz. — Hotoran Victor dr. az interimar bizottság elnöke. Pop C. István ma hajnalban Aradra érkezik a kinevezésekkel.

(Arad, november 9.) A nemzeti-parasztpárt aradi csoportjának tagjai nagy izgalommal és érdeklődéssel várták a bucarestből érkező híreket. Szerkesztőségünkben állandóan érdeklődtek a kormányválság fejleményeiről és az Aradi Közlöny volt az első, amely tudtára adta a párt tagjainak Maniu kinevezését. Maniu kormányrajutása érthető örömet váltott ki a párt tagjai között, akik állandó távirati összeköttetésbe léptek a Bucarestben tartózkodó aradi pártvezérekkel. A nemzeti-parasztpárt kormányrajutásának híre percek alatt terjedt el a városban és az esti órákban a nemzeti-parasztpárt tagjai társasvacsorára gyűltek össze a Vadászkiúton.

A társasvacsorán dr. Botioc Elek aradi ügyvéd röviden bejelentette, hogy Pop C. István Bucarestből táviratot küldött, a melyben értesítette arról az öröndetes tényről, hogy Maniut bízták meg a kormányalakítással. A társasvacsora résztvevői felállással és éljenzéssel ünnepelték meg ezt a nevezetes pillanatot.

Az új kormány kinevezésével az érdeklődés homlokterébe lépett az a kérdés, hogy kik fogják betölteni az aradi fontosabb pozíciókat. Az Aradi Közlöny munkatársa részt vett

a nemzeti-parasztpárt társasösszejövételén, ahol mint befejezett tényt említett meg, hogy dr. Marsieu Iustin lesz Aradvármegye prefektusa.

A további kombinációk szerint, amennyiben a város vezetését új interimar bizottság veszi át, úgy

dr. Hotoran Victor lesz az interimar bizottság elnöke. Aradváros rendőrprefektusaként Ramoncianu György aradi törvényszéki bírót emlegetik.

Mindezek azonban csak kombinációk és csupán akkor lehet bizonyosat tudni, ha Pop C. István, dr. Borneas Gyula és dr. Veliciu Emil hazatérnek Bucarestből.

Elhatározott tényként említett azt is, hogy

Pop C. István azért nem vállalt miniszteri tárcát, mert ő lesz a szenátus elnöke.

Különb, amint késő éjjel értesülünk,

Pop C. István a hajnali bucaresti-i gyorsal Aradra érkezik és magával hozza a megyei prefektusi, valamint a rendőrprefektusi kinevezéseket.

Az események lázas gyorsasággal fejlődnek és alakulnak és minden óra, minden perc újabb és újabb meglepetést hozhat a politikai helyzettel kapcsolatban.

A novemberi új lakbérszerződés után is meg kell fizetni az egyszázalékos illetéket.

Az illeték lerovására 30 napi határidőt ír elő a törvény. — Mindazok a lakók, akik novemberben lakást változtattak, legkésőbb november hó 31-ig kötelesek leróni az új szerződés után járó egyszázalékos lakbérilletéket.

(Arad, nov. 9.) Az új lakbértörvény értelmében — mint ismeretes — a lakókra az évi bérösszeg után egyszázalékos, úgynevezett lakbérilletéket rónak ki. A novemberi költözések alkalmával aktuálisá vált a kérdés, vajon azok a lakók, akik egy ízben már eleget tettek ezen kötelezettségüknek, új bérszerződésük után is kötelesek-e megfizetni az egyszázalékos lakbérilletéket? Munkatársunk e kérdésben eljárta illetékes helyen, ahol azt a felvilágosítást kapta, hogy az új bérszerződések mindenkor új megilletékezés alá esnek, ha tehát a lakó más lakásba költözött, új bérszerződése után köteles megfizetni az egyszázalékos illetéket.

Az illeték lerovását a törvény a szerződés

megkötésétől számított 30 napon belül írja elő, azok a lakók tehát, akik a novemberi negyében más lakásba költöztek, a lakbérilleték lerovását legkésőbb november hó végéig eszközölhetik, még pedig az aradi, pénzügyigazgatóság bélyeg-ügosztályán, ahol mindenkivel készséggel közlik, hogy a bérösszeg arányában készpénzben-e, vagy pedig bélyegben rójjá le az illetéket. Az érdekeltek mutassák be az új lakbérleti szerződést s vigyék magukkal a papirkereskedésekben beszerezhető szükséges nyomtatványt is. Az egyszázalékos illeték — a törvény végrehajtási utasítása szerint — ezer lejen alul bélyegben, azon felül készpénzben rovandó le.

TELEFON 70.

ERZSEBET SLAGERMOZGO

TELEFON 70.

Ma d. u. 5, 7 és 9 órákor

Premier!

Kimagasló filmesemény!

Világsikerű filmjáték!

Rasputin élete és szerelmei

Joseph herceg, Rasputin gyilkosának «Szent ürdög» című memoárja után.

Főszerepben: Nikolae Malkoff, Dianna Karenne, Holley Kamilla, Natalia Lissenko, Alfréd Abel. — Rendes helyárak. — Jegyelövétel okvetlen.

Irodalom és művészet

Mersz-e Märy?

(Operett-repriz új beállításban az aradi színházban.)

Új színben, új beállításban és az eredetihez kétségtelenül ezuttal sokkal közelállóbb feltalálásban, egész csomó szép, friss számmal élénkítve, diszitve lépett elénk ma este a revüoperettek egyik legnagyobb sikerű képviselője: a Mersz-e Märy. Rá sem lehetett ismerni a nyáron hamarjában kihozott Mersz-e Märyre a mai reprizen, amely mondhatni: premierjelleggel bírt. Szinte minden második percben lüktetőbbül-lüktetőbb, eleven muzsika áradt felénk, Galetta gonddal, ötlettel határos színpadokat varázsolt, a finálék megkapóan ragadták tapsra a közönséget, egy ragyogó duó pedig: Bary-Baker két remek táncprodukciójával járult hozzá a sikerhez, s maga az előadás: Viola Margiattal és Kertész Mancival az élen, igazán magán viselte a szorgalmas előkészület jellegét.

Csodás toalettjeikben a két női főszereplő, a primadonna és a szubrett, valóságos versenyre keltek a sikerért. Viola Margit ismét a nagy primadonnák kitűnő eszközeivel hódított, énekelt és táncolt. Kertész, Mancin különben pompás jókedvvel, decensül, friss táncal vett részt a siker oroszlánrészében. A mindent elkövető, ötletes Galetta, az ismét fürgé táncos, jóhumoru ifj. Szendrey, valamint Szepessy Edith, Dancs Ica, Rudas (a táncok nagyszerű beállítója), Gyöző, Faludy, Kun, Erdélyi járultak hozzá a szíveslélekkel az előadás nagy, meleg sikeréhez, ami sűrű tapsokban jelentkezett. Föltétlenül föl kell említeni a sikernél-Gellért-karnagy nevét is. (—ó.)

* Színházi műsor. Szombaton: Mersz-e Märy, operett-repriz. (B. bérlet.) Éjjel 11 órákor: Tyukketrec, pikáns francia bohózat. (Csak felnőtteknek.) Vasárnap délután 3 órákor: Gyurkovics-fiúk, (mérsékelt helyárakkal.) Délután 6 órákor: Házibarád. (mérsékelt helyárakkal.) Este 9 órákor: Mersz-e Märy, operett-repriz. (C. bérlet.)

Bárhon megjelent vagy hirdetett könyvet szállít Sándor Ferenc könyvtáza.

* Pataky Sándor és Grozda Anizie együttes kiállítása a közönség állandó nagy érdeklődését váltotta ki. A tárlat a Kulturpalotában még vasárnap és hétfőn is nyitva van.

* Vasárnapra ragyogó a színház műsora. Délután a magyaros hangulatú Gyurkovics-fiúk megy 3 órákor, mérsékelt helyárakkal, a premier kitűnő szereposztásában, Viola Margittal, Kertész Mancival, Dancs Icával, L. Kiss Mariskával, Balázs Istvánnal, ifj. Szendreyvel, Rudassal, Gyözővel a főszerepekben. 6 órákor a nagyszerű csupa humor Házibarád megy, a kiváló Szenes-Nóti vigjáték. A főszereplők: Gaál Piri, Fekete Irén, E. Károly Klári, Horváth, Jávor, Szendrey Mihály, Gyöző a Házibarádiban, amely ugyancsak mérsékelt helyáru.

* A Mersz-e Märynek most volt igazán a premierje, amikor is a ragyogó revü óriási sikert aratott. Galetta főrendező egészen átrendezte a látványos revüt, pompás új díszletek, Rudas betanításában kitűnő, új göröltáncok, egész csomó kiváló slágerszám, remek betét táncok a karakterisztikonjai a Mersz-e Märy rég nem tapasztalt sikerének. Putty és Viktor, Bary és Baker csodás világvárosi táncműsorral jelentékenyen emelik a revü sikerét, amelyhez méltóképpen járul hozzá a gyönyörű toalettben pompázó Viola Margit és Kertész Manci, valamint Galetta, ifj. Szendrey, Gyöző, Rudas, Szepessy Edith, Dancs Ica, Faludy, Erdélyi és Kun.

* Szombaton éjjel a Tyukketrecben találkoztunk. Ezt a pezsgő humorú, franciás szellemű, pikáns bohózatot vette műsorra az igazgatóság, csak felnőtteknek. A prózai együttes főerősségei játszó a remek főszerepeket. Az élen Fekete Irén, L. Kiss Mariska, Horváth, Jávor, Földes állanak.

* Mersz-e Märy minden előadásán Putty és Victor s Bary-Baker, a Fehér Keresztben naponta fellépő kitűnő táncos párok is részt vesznek két-két kiváló számmal.

* A régi nyár hétfőn ismét szerepel a színház műsorán. Tizenkettőszert fut a hallatlan nagyszerű operett. A főszereplők ugyanazok, mint a premieren: Viola Margit, Kertész Manci, L. Kiss Mariska, Dancs Ica, Szepessy Edith, Galetta, ifj. Szendrey, Gyöző, Rudas.

RÁDIO-MŰSOR. Szombat november 10. Wien--Graz. (Romániai idő.) 17. Hangverseny. Berlin 17.30. Gramofon hangverseny. — Boroszló 17.30. Szórakoztató zene. — Leipzig 21. Három a kis lány előadása: — Milánó 17.30. Szórakoztató zene. — München 15.30. Gramofon zene. — Nápoly 18. Vittoria Fiano hangversenye. — Pozsony 20.30. Opera előadás. — Róma 14. Rádió trió. — Budapest 10.30, 15.30, Hírek. 18.40. Szimfónikus hangverseny.

Bostrány a francia kamarában

A háborús brutalitások miatt majdnem tettlegességre került a sor a kommunisták és szociálisták között.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Bostrányos jeleneték játszódtak le a kamara mai ülésén, amikor a mandátumok igazolását folytatták. Pülippeteaux képviselő több iratot akar felolvasni, amelyben arról számol be, hogy Ricklin képviselő, aki a világháborúban a német hadseregben szolgált, mint katonarvos, brutalisan bánt a francia foglyokkal. Erre Mosel megye kommunista képviselője Brom, azt kiáltotta oda a képviselőnek, hogy jobb volna, ha azokról a brutalitásokról beszélne, amelyekben kétezer alszászi polgárnak volt része a háborúban, amikor a franciák internálták őket. A kijelentésre nagy bostrány tört ki, a képviselők a terem közepére tódultak és majdnem tettlegességre került a sor a szociálista és kommunista képviselők között. — Dobjátok ki a kommunistákat — kiáltották a szociálisták.

Az elnök a bostrányok miatt kénytelen volt felfüggeszteni az ülést. Az ülés folytatása alkalmával Ricklin támadkozott az ellene felmerült vádak ellen és becsületbíróságot kért, annak megállapítására, hogy nem bántalmazta a francia foglyokat.

Portrék az új kormány tagjairól. A nemzeti-parasztpárt vezetőinek rövid életrajza.

(Arad, november 9.) Az új kormány több tagját, különösen azokat, akik nem erdélyiek, kevésbé ismeri ennek az ország-résznek lakossága, mint a kabinet erdélyi tagjait, akik még a háború előtt a magyar politikai életben is nevezetes szerepet játszottak. Ép ezért az Aradi Közlöny az alábbiakban néhány vonással portrét ad az új Maniu-kormány tagjairól. (Maniu Gyula életrajzát és pályafutását lapunk más helyén ismertetjük.)

Dr. Vajda-Voevod Sándor külgügyminiszter,

aki különben a nemzeti-parasztpárt egyik alelnöke, foglalkozására nézve orvos. Tanulmányait Bécsben végezte és egy ideig Karlsbadban folytatott praxist. Már fiatal korában elhagyta az orvosi pályát és politikus lett. Ezen a téren nagyban elősegítették a bécsi vezető politikai körökkel való kiváló összeköttetései. Több ízben volt a magyar parlament tagja és 1918. őszén ő reá hárult a feladat, hogy a magyar képviselőházban a nemzetiségi blokk nevében bejelentse az erdélyi románság különválását. 1920-ban rövid ideig Románia miniszterelnöke volt és ő írta alá a békeszerződést. Azóta mint a nemzeti-parasztpárt egyik legharciasabb vezérértéka tett nagy népszerűsége szert. Alig egy hónapja, hogy Aradon járt, amikor is érdekes nyilatkozatot tett a politikai helyzetről az Aradi Közlönynek, amely mindenféle nagy feltűnést keltett.

Popoviciu Mihály pénzügyminiszter,

ma 48 éves ember. Foglalkozására nézve magánzó és a Banca Nationala egyik legnagyobb részvényese. Egyébként Bécsben végezte el a kereskedelmi akadémiát, kiváló közgazdasági és pénzügyi szakember, ki szintén tagja volt a magyar parlamentnek a Fejérváry-kormány idejében. Romániában a Vajda-kabinetben kereskedelmi miniszter volt Popoviciu Mihály, a tavalyi rövid életű Stirbey-kormányának pedig ő volt a pénzügyminisztere.

Mihalache János földművelésügyi miniszter

a nemzeti-parasztpárt egyik alelnöke és az ország egyik legnépszerűbb embere, polgári foglalkozására nézve tanító, a toploceni-i állami iskolában, Muscel megyében. Tartalékos kapitány és tulajdonosa a legnagyobb román kitüntetésnek, a Mihai Viteazul rendnek. Ő alapította meg a parasztpártot 1918-ban és ő szervezte meg a régi királyságban a szövetkezeteket és a kis népbankokat. Mielőtt megalakította volna a parasztpártot, hosszú

ideig elnöke volt az országos román tanító-egyesületnek. Az új földművelésügyi miniszter jelenleg 48 éves.

Dr. Madgearu Virgil kereskedelmi és iparügyi miniszter

a kormány legfiatalabb tagja. 42 éves. Tanulmányait Németországban végezte és eddig a bucuresti-i kereskedelmi akadémia tanára volt. Politikai pályafutását 1918-ban kezdte meg, amikor is az akkor alakult parasztpártba lépett be. Jelenleg különben a nemzeti-parasztpárt vezértitkára. Madgearu számos közgazdasági szakkönyv szerzője és különösen Németországban rendelkezik kitűnő összeköttetésekkel. Jóbarátságban van a többiek között dr. Hjalmar Schachtal, a német birodalmi bank elnökével, akinek a nyár folyamán hosszabb ideig a vendége is volt.

Dr. Mironescu János közoktatás- ügyi miniszter

Párisban végezte tanulmányait, egyébként a bucuresti-i egyetem jogi fakultásának dékánja. Politikai pályafutása Take Jonescu pártjában indult meg, majd ennek halála után belépett a parasztpártba. Tagja ma is a parlamentnek, mint Hunyadmegye képviselője. Egyike a nemzeti-parasztpárt legkiválóbb egyéniségeinek.

Dr. Costatescu Miklós egészségügyi miniszter

politikai pályáját 1918-ban kezdte meg, amikor is belépett az akkor alakult parasztpártba. Tanulmányait idehaza végezte és kémiai doktorátust tett. Ő volt az első kémiai doktora Romániának. Jelenleg 54 éves és a iasi-i egyetem tanára.

Dr. Iunian Gergely igazságügyminiszter

jogi tanulmányait Párisban végezte. Polgári foglalkozására nézve ügyvéd Bucurestiben. Tösgyökerez román bojársalád sarja, aki a parasztpárt megalakulása előtt a liberális pártnak volt tagja és dr. Lupuval, Sasu Radovicivel és Stere Constantinnal együtt annak baloldali szárnyát alkotta. 1918-ban kilépett a liberális pártból és meg akarta ala-

Megalakult Aradváros új tanácsa

A permanens bizottság névsora. — Robu János, Lőcs Rezső és Demian Aurél a polgármesterjelöltek.

(Arad, november 9.) Ma délelőtt feltüntettkör tartotta meg alakuló ülését Aradváros tanácsa. Az ülésen Robu János dr. interimár-bizottsági elnök elnökölt, aki ismertette a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács véleménye alapján hozott belügyminiszteri döntést, melyben elutasították a tanácsválasztás ellen beadott felelőzést és az alakuló ülésre való összehívást. Az elnöki megnyitó után kijelölték a korelnököt dr. Demian Aurél személyében,

aki átvette az elnöklést.

Ezután sor került a törvényben előírt formalitásokra. A mandátumok felülvizsgálása alkalmával mindegyiket jóváhagyták. Az igazolás után érkezett meg Miloteanu Mihály belügyi vezérfelügyelő, delegált prefektus, aki ismertette az összehívást eszközölő miniszteri rendeletet, majd kivette az esküt a tanács tagjaiból. Az ünnepélyes eskütétel után megkezdődött a három polgármesterjelölt választása. A szavazás során Robu János dr. 21 szavazatot, dr. Lőcs Rezső 6 és dr. Demian Aurél 5 szavazatot kapott, mire kimondották, hogy ezeket terjesztik fel a belügyminisztériumhoz, hogy közülük egyet polgármesternek nevezzenek ki. A másik két jelölt közül az egyiket delegálják helyettes-polgármesternek. Utána megkezdődött a permanens-bizottsági tagokra való szavazás. Itt dr. Demian Aurél 31 szavazatot, Barabás Béla dr. 27, Pausesti Miklós 29, Domán Sándor 30, Vulpe József, 29 szavazatot kapott mint rendes tag, míg a póttagok közül Rozvan Pál 31, Reinhart Gyula 25 és Zabb István 30 szavazatot kapott. Rajtuk kívül a rendes tagok választásánál Reinhart Gyula, Constantinescu Sándor 1, Niculescu Valér 3, Parecz Béla dr. 1, Lőcs Rezső dr. 2 szavazatot kapott. A választás után Robu János dr. kihirdette az eredményt, amely szerint a permanens-bizottság tagjai: dr. Demian Aurél, Barabás Béla dr., Pausesti Miklós, Domán Sándor és Vulpe József, póttagjai Rozvan Pál, Reinhart Gyula és Zabb István lettek.

BELVÁROSI MOZGÓK MŰSORA:

APOLLO Ma, szombaton 5, 7 és 9 órákor URANIA

Ma utoljára

Kertész Mihály

utolérhetetlen rendezésében

Nász a viharban

olimpiai hatalmas dráma.

Főszerepben:

Dolores Costello

Ma utoljára

Toletoj Leo világhírű regénye filmben

Feltámadás

Főszerepben:

Rod la Roque és Dolores del Rio

Holnap, vasárnap, egész Romániában először

KORDA MARIA slágerfilmje

TESHA

Bűnvádi eljárás a horvát népvezérek ellen.

Korosec miniszterelnök erélyes lépése a horvát politikusok lázító beszédei ellen.

Londonból jelentik: A Times értesülése szerint Korosec jugoszláv miniszterelnök döntő lépésre határozta el magát a horvát parasztpárti vezérekkel szemben. A minisz-

terelnök Macsek és Pribicevics ellen lázító beszédek miatt bűnvádi eljárást indít. A lap szerint Korosec ezzel a lépéssel a horvát parasztpárt szélsőséges elemeit erősíti meg.

Téli strand a SIMAY-fürdőben.

Nők és férfiak részére nyitva: hétfőn, csütörtökön, vasárnap délután 3-tól 7-ig.

Komplett strandkosztüm kötelező. :: Lepedőt a fürdő ad. **USZNI TANÍTÁS.**

H I R E K.

Félholtra verték bátyjukat egy pár csizma miatt.

Két aradi legény rémtette.

(Arad, november 9.) Ma este kilenc órakor tragikus kimeneteli családi háborúság folyt le Aradon a Rahovei (Mihály) ucca 104. számú ház előtt. Ebben a házban lakik Popis György feleségével és két fivérével. Ma este a három fivér valami jelentéktelen dolog miatt összeszólkózott és a vitából verekedés keletkezett. Popis Györgyöt két öccse megtámadta és az összegyűlt lakók szemeláttára úgy összeverte, hogy bezuzott koponyával, vérbefagyva terült el az udvar kövezetén.

Amikor a szerencsétlen ember eszméletlenül feküdt, a feldühödött fivérek még akkor sem elégeleék meg a verést, hanem összerugdosták Popis György mozdulatlan testét. Valaki a mentőkért telefonozott, akik Popis Györgyöt haldokolva szállították a kórházba. A harmadik kerületi rendőrség letartóztatta a két Popis-fivért, akik azt vallották, hogy bátyjukat azért verték meg, mert elvetselte az egyiknek a csizmáját, a másiknak a kabátját. A szerencsétlen Popis György állapota reménytelen.

— A Mihai Viteazul-rend lovagjai Curtea de Argesben. A Mihai Viteazul lovagrend tagjai Presan tábornok vezetésével ma különvonaton Curtea de Argesbe utaztak, ahol megkoszorúzták Ferdinand király sírját.

— Kommunista agitátorok az Údv. Hadseregének pesti otthonában. Budapestről jelentik: Az elmúlt éjszaka razzitát tartottak az Údv. Hadseregének Új Reménység nevű férfi-otthonában, mivel az a gyanu, hogy az otthon háromszáz lakója között több kommunista agitátor is helyet foglal, akik a többit bujtoztatják.

— Wekerle pénzügyminiszter szüzbeszéde a magyar parlamentben. Budapestről jelentik: Ma tartotta meg a képviselőházban Wekerle, az új pénzügyminiszter szüzbeszédét, amelyben a házadókulcs leszállítását, majd kedvezőbb adópolitikát ígért.

— Halálraítéltek Obregon elnök gyilkosát. Mexikóból jelentik: Az esküdtbíróóság Mexikó elnökének, Obregon tábornok gyilkosát Jose Toralt, ma golyó általi halálra ítélte. Concepcion apácánővért husz évi fegyházra ítélték. A felháborodott tömeg meg akarta a vádlottakat lincselni és csak az erős katonai készültség tudta megakadályozni szándéka végrehajtásában.

— Halálozás. Özvegy Radovan Döméné, szül. Dobran Mária, ismert aradi ur-asszony, tegnap elhunyt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a Fabricel (Gyár)-ucca 28. házból. Botioc Elek dr. ügyvéd anyósát gyászolja az elhunytban.

— Elítéltek egy kecskeméti ügyvédet, aki megverte a főispánt. Kecskemétről jelentik: Ma tárgyalta Nagy László kecskeméti ügyvéd ügyét, aki legutóbb az uccán letéperte és megverte Fáy István főispánt, akivel egy hírlapi nyilatkozat következtében veszett össze. A bíróság 14 napi fegyházra ítélte az ügyvédet.

Üzletáthelyezés miatt nagy butorkiárusítás

Orbán István

butorraktárában Bulev. Reg. Maria 21.

Hálók } a legfinomabb és
Ebédlők } legizlésebb ki-
Uriszobák } telben

gyáriáronalulkaphatók

— csak 7 napig —

Marsieu Jusztin szerint Aradváros új tanácsa nem maradhat a helyén.

A nemzeti-parasztpárt aradi vezére kijelentette az Aradi Közlönynek, hogy a tanács megalakulása törvénytelen és az új kormány rendeletileg új Interimár bizottságot fog kinevezni. — „A lemondott kormánynak nem volt joga összehívni ezt a tanácsot.”

Nem történik meg az új polgármester kinevezése.

(Arad, november 9.) Az új kormány kinevezésével Aradon igen érdekes helyzet keletkezett az aradi városi tanács körül, amely éppen ma tartotta alakuló ülését. Az bizonyos volt, — amit maga az aradi nemzeti-parasztpárt elnöke, dr. Marsieu Jusztin leszögezett nyilatkozatában — hogy a jelenlegi tanács semmi körülmények között sem marad a helyén, de különös érdekességet adott az ügynek az, hogy a városi tanács feloszlata, ma még nehézségekkel járna, miután ez a tanács még semmiféle működést nem fejtett ki és így nem is követhetett el semmi olyat, ami feloszlataát vonhatná maga után. A városi tanács ügyében ma este beszélgetést folytattunk dr. Marsieu Jusztin, az aradi párt elnökével, aki igen érdekes nyilatkozatban világította meg a helyzetet:

— Bizonyos, hogy az új tanács nem követhetett el még olyan szabálytalanságokat, amely miatt feloszlatnák, de bizonyos az is — és azt hiszem, mindenki tudja ezt a tanács tagjai közül — hogy Aradváros jelenlegi tanácsa nem maradhat a helyén.

Miképpen oldódik meg a kérdés, ma még bizonytalan, mert erre több mód van.

— Lehetséges, hogy visszahelyezik a volt Angel-féle tanácsot állásába. De más mód is van rá. **Igy a polgármester kinevezése nem történik meg és a jelenlegi interimár-bizottságtól, amely a kinevezésig vezet a város**

— A kormányválság és az Aradi Közlöny. A napokon át tartott kormányválság érthető érdeklődést váltott ki a nagyközönség körében, amely napról-napra és óráról-órara mind izgatottabb hangulatban várta a bucaresti-i politikai eseményeket. Hogy hatalmas olvasótáborának érthető kíváncsiságát kielégítse, az Aradi Közlöny szerkesztője a kormányválság idején éjjel-nappal permanenciában volt és napokon át a legfrissebb hírekkel szolgált olvasóinak. Az Aradi Közlöny közölte elsőnek a kormányválsággal kapcsolatos legújabb eseményeket, amelyeket színes és eleven tudósításokban Volnay Jenő, bucaresti-i szerkesztőségünk vezetője, szinte óránként telefonozott meg Bucurestiből. A nagyközönség természetesen teljes mértékben honorálta az Aradi Közlöny készségét és valósággal szétkapkodta lapunk példányait, úgy, hogy a tényeknek megfelelően állíthatjuk: a kormányválság ideje alatt az Aradi Közlöny volt a legnépszerűbb lap Aradon és a vidéken. **Ugyancsak szerkesztőségünk jóváértésültségét és eleven gárdájának ügyességét jellemzi, hogy az új kormány kinevezését Aradon elsőnek az Aradi Közlöny tudta meg és közölte ingyenes rendkívüli kiadásban a nagyközönséggel.** Hogy mennyire átment a köztudatba az Aradi Közlöny jóváértésültsége, azt jellemzi az a tény, hogy nemcsak Aradról, hanem a megye, sőt a Bánát legtávolabbi községeiből is szinte óránként érdeklődtek nálunk telefonon a legújabb események iránt. Szerkesztőségünk természetesen a legnagyobb készséggel informálta az érdeklődőket és ezzel is erősítette azt a régi kapcsolatot, amely az Aradi Közlöny és olvasói között fennáll.

— Meghosszabbították a katonai jelentkezések idejét. Az aradi hadkiegészítő parancsnokság közli az érdekeltekkel, hogy az Md. D. 1. katonai könyvecskék láttamozásának idejét november hó 16-ig meghosszabbították. Mindazok, akik a jelentkezést eddig elmulasztották, a közölt határnapig könyvecskéjüket az aradi hadkiegészítő parancsnokságnál (Cercul de Recrutare) Arad-vár mutassák meg.

Modern függöny csipke-kelemék KELL és KRAUSZ-nál.

ügyeit, egyszerűen megvonják a delegációt, ami miniszteri rendelettel is végrehajtható és más interimár-bizottságot neveznek ki. A legkönnyebb mód a mai alakuló ülés megtámadása, miután teljesen törvénytelen formák között alakult meg a tanács.

A lemondott miniszternek nem állott jogában, lemondása után megerősíteni a tanácsot és összehívni az alakuló ülést, így tehát az alakulás érvénytelen.

Törvénytelen módon hívták össze a tanács tagjait is, miután a közigazgatási törvény szerint az összehívás és a tanácsülés napja között legalább három szabad napnak kell lennie, a mai ülést pedig — mint mindenki tudja — huszonnégy óra alatt hívták össze. Melyik módozatot fogják választani az illetékesek az aradi városi tanács eltávolítására, bizonytalan, annyi azonban biztos, hogy Aradváros ügyeit a jelenlegi városvezetőség nem vezetheti.

— Szó van arról is, hogy minden községi tanácsot feloszlatnak az egész ország területén?

— Erre vonatkozólag nem tudok semmitsem mondani — hangzott Marsieu dr. válasza.

— Történt-e már megállapodás Aradmegye prefektusi székének betöltése ügyében? Hír szerint éppen Elnök ur lenne Arad prefektusa.

Marsieu dr. mosolyog, majd ezt mondja:

— Erre vonatkozólag sem tudok még semmit sem mondani, mert még túl korai a kombinálás. Egyelőre fontosabb dolgok vannak előtérben.

— Hirtelen halál. Jelentették az ügyészségen, hogy Moldovan György 49 éves pécskai magánzó az éjjel hirtelen meghalt. A hatósági orvos megállapítása szerint a halál paralízis következtében állott be. Az ügyészség megadta az eltemetési engedélyt.

— Félesztendei fogház verekedésért. Vidac Traian maderati földművest az aradi törvénytelen fogház verekedés miatt hathavi fogházbüntetésre ítélte. Vádlott az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

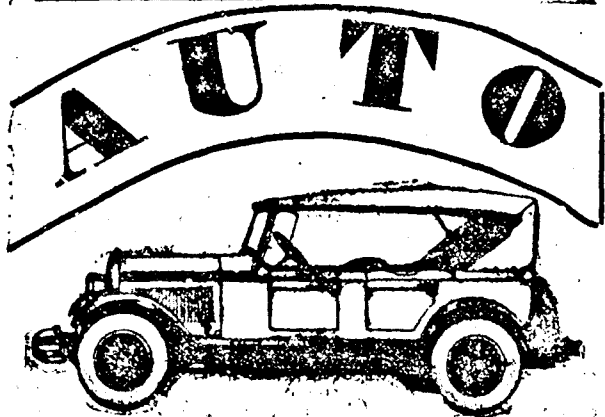
— Verekedő ineni iparosok. Az aradi törvénytelen dr. Fikker—Stroescu-büntetőtanácsa ma ítélkezett a súlyos testisértéssel vádolt Halmagian Pavel és Cociuba Avram ineni (borosjenői) iparosok ügyében. — Halmagian és Cociuba ez év tavaszán mulatozás közben súlyosan bántalmazták egyik társukat, aki az inzultus következtében két héten tul gyógyuló sérüléseket szenvedett. A vádlottakat a törvénytelen egyenként félesztendei elzárásra ítélte, az ítélet jogerőre emelkedéséig azonban szabadlábra helyezte őket.

— Bigámiaért letartóztattak egy pesti vezérigazgatót. Budapestről jelentik: Ma svábhegyi villájában letartóztatták bigámia vádjáért Vida Albert vezérigazgatót, aki sokáig pénzeltte első feleségét, hogy ne árulja el közös titkukat a másodiknak.

— Finom kis család. Vakmerő lopás történt ma délután Aradon a Piata Avram Iancu (Szabadság-téren) lévő Groza és társa-féle textilüzletben. Egy cigányasszony ment be az üzletbe vásárlás ürügye alatt és egy őrizetlen pillanatban ellopott egy vég vásznat és kisértett az uccára. A lopást észrevették és a tolvajt sikerült elfogni. A rendőrségre kísérték, ahol kiderült, hogy Buca Mária veszedelmes tolvajnö, akinek férje a timsoarai fogházban ül betörés miatt és fiai mindnyájan lopások miatt vannak letartóztatva Erdély különféle városaiban. A rendőrség megindította ellene az eljárást.

Gummi és gyógy haskötők

levelényesebb beszerzési forrása „Splendia” Miklós Józsefné sz. Leopold Gizi fűzőkészítő szalonjában, volt Batthyány-ucca 17. szám.

Mit nyújtanak az angol autókлубok.

Ingyenes jogvédelem a tagok számára. Cirkáló segélyautók az országutakon. Sokezer telefonkészülék az utak mentén.

A román automobilklubnak az a terve, hogy a vidéki városokban, így Aradon is fiókot létesít, örömteljes visszhangot keltett az autósok körében, mert azzal első pillanatra tisztában van mindenki, hogy a vidéken felállítandó autókлубok a romániai automobilizmus nagy fejlődését vonják maguk után. Ebből az alkalomból nem tartjuk érdektelennek ismertetni, hogy egy ideális automobilklub mit is nyújt tulajdonképpen tagjainak. Azt hisszük legjobban, ha a két híres angol autókлубot: a Royal Automobile Clubot és az Automobile Associationt vesszük példának, amelyek körülbelül megközelítik a tökéletes autókлуб fogalmát. A két klub a nagy kocsitulajdonosoktól évi 2000 lejnek megfelelő összeget szed tagdíjként, a kiskocsitulajdonosoktól pedig 1000 lejnek megfelelő összeget. Ezért úgy a Royal Automobile Club, mint az Automobile Association teljesen ingyenes jogi védelmet biztosít tagjai számára, ami talán első látszatra nem mond tulságosan sokat a laikusnak, azonban ha elgondoljuk, hogy ha egy angol automobilista bárhol az országban összeütközésbe kerül a rendőrséggel, vagy a hatóságokkal, úgy a Royal Automobile Club és az Automobile Association elvállalják, hogy helyette megjelenjenek a tárgyaláson, ott védekezésüket előadják és a klub helybeli ügyésze a legszélsőségesebb határokig menő jogi védelemben részesíti.

Ez persze mind pénzbe kerülne az automobilistának és a két klub meg is fizeti az ügyvédek, azonban ennek ellenére sem számít fel semmi költséget tagjai számára. Manapság, amikor sajnos egyre több esetben jutnak az automobilisták összeütközésbe az ezerféle rendelettel, ennek a jogi védelemnek is igen jelentős előnyei vannak a gyakorlatban.

Ezenkívül a Royal Automobile Club és az Automobile Association Anglia egész területén mindenütt motorbiciklis és automobilos járókat cirkáltatnak, akik oldalkocsijukban, vagy automobiljuk belsejében magukkal viszik mindazokat a javítószerszámokat, amelyekre szüksége lehet a bajbajutott urvezetőnek. Ezek a „guide“-ek és „scout“-ok sokszor esetben nyújtanak évente segítséget az automobilistáknak és rendbehozzák a gépeket anélkül, hogy bármit is számitanának szolgálataikért.

A Royal Automobile Club még odáig is megy szolgálatkészségében, hogy azokat az automobilokat, amelyeket nem lehet a színlínyen rendbehozni, a legközelebbi garázsba vontatja és gondoskodik arról, hogy az autó utasai egy másik kocsin tehessék meg az utat — ha nincs tulságosan messze — otthonukig, ellenkező esetben pedig a legközelebbi vasúti állomásig.

Mindez azonban még nem elég, amennyiben egy a Royal Automobile Clubnak, mint az Automobile Associationnak sokezer telefonkészülék van az utak mentén elhelyezve, amelyeknek a ládikájához a klubok tagjainak kulcsuk van, úgy, hogy az éj és a nap minden órájában használhatják a készülékeket. Ezeknek a telefonoknak legfőbb céljuk természetesen az, hogy rajtuk keresztül kérjen segítséget az a vezető, akinek a gépe felmondta a szolgálatot.

Ha turázni megy a klubtag, akkor klubja mindenféle információval ellátja, külföldön pedig a klub alkalmazottai mindent elintéznek a

Autóbaleset érte Serédi hercegprímást.

Eltörött a gépkocsi fékje és az autó nekifutott egy villanyoszlopnak. A hercegprímás sértetlen maradt.

(Budapest, nov. 9.) Egerből jelentik: Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás tegnap Egerbe érkezett Szmracsányi Lajos érsek meg látogatására. A hercegprímás autója a város határáról az érseki palotáig az éljenző közönség sorfala között haladt végig.

A bíboros autóját utközben két baleset is érte.

Az országuton a gépkocsit gummidefektus érte, amelynek megjavítása hosszabb időt vett igénybe. A második baleset sokkal súlyosabb természetű volt és könnyen végzetessé válhatott volna. Mikor a hercegprímás autója megérkezett Eger határába, ahol küldöttség várta

turázó tag számára, az utlevéllátamozástól a behajózásig.

Nem kívánjuk, hogy a nálunk alakítandó autókлубok mindjárt ily kényelmet nyújtsanak tagjaik részére — hiszen ahhoz itt Angliának kellene lennie — de mindenesetre a jó és a követendő példát kell szem előtt tartani minden új dolog létesítésénél.

+ A magyar Nemzeti Bank az autókredit ellen. A magyar automobilkereskedelmet néhány nappal ezelőtt kellemetlen meglepetés érte. Azok a bankok, amelyek a kereskedők váltóit a Nemzeti Banknál szokták leszámítani, értesítették feleiket arról, hogy a Nemzeti Bank a jövőben nem lesz hajlandó az autókreditváltókat leszámítani. A magyar Nemzeti Bank véleménye ugyanis az, hogy az automobil fényüzési cikk és annak hitelre való árusítása gazdaságilag nem indokolható és a Nemzeti Bank az autókreditváltókat váltó leszámításával nem is támogathatja. A magyar Nemzeti Banknak ez az állásfoglalása annál meglepőbb, mert az autókreditváltó világszerte szokásos és feltűnő, hogy oly tekintélyes helyen, mint a magyar Nemzeti Bankban, azzal utasítják el a kereskedelmi váltóit, hogy az automobil fényüzési cikk. Kétségtelen, hogy ha a Nemzeti Bank felfogását nem másítaná meg, a magyar automobilkereskedelmet lényegesen megbénítaná.

+ A versenyek gyakorlati értéke. Egész természetesen, hogy az automobilversenyeken olyan gépek, versenykocsik is vesznek részt, melyek a mindennapi használatban nem alkalmazhatók. Alkalmasság azonban ezek is arra, hogy a tapasztalatok, melyeket rajtuk keresztül érnek el az egyes gyárak, később a közönséges használati járműveknél is hasznosíthatók legyenek. Annál inkább figyelemreméltó azoknak a kocsiknak versenyeredményei, amelyek a köznap forgalom lebonyolítását szolgálják. Ezeknek a versenyeken való részvétele valóban gyakorlati értékű, mert ezáltal kitűnik, hogy melyik kocsi, mily teljesítményre képes.

+ A General Motors Corporation fejlődése. Európa keleti részei automobilizmusának kifejlődése szoros összefüggésben van az olcsó amerikai személy- és teherautók behozatalával, sőt a polgárok ébredésével ma már ezekben az országokban is, mint másutt, a motorberregés idejei elő. Kétségtelen, hogy ezek az olcsó személy- és teherautók elősegítik nagyban a jövedelmek fokozódását az említett területeken. Erről különben mindenki meggyőződhetik, aki bejárja a falvakat, ahol sokszáz könnyű Chevrolet teher- és személyautó bonyolítja már ma le a személy- és teherforgalmat és szállítja a mezőgazdák terményeit a vásárra. A Chevrolet-gyár eddig 5 millió személy- és teherkocsit szállított le, ami annyit jelent, hogy évente 1,200.000 autót állít elő a gyár.

+ A világon minden harmadik kocsi: General Motors-gyártmány. Az olcsó kocsik eredményes előállításának főkélléke egy minden tekintetben jól felszerelt laboratórium. A General Motors Corporation laboratórium tudományos szempontból nézve valódi nagyszabású vállalkozás. Itt nem sajnálják a pénzt és minden szempontból megvizsgálják, hogy a mérnökök által előállított modellek hibátlannak-e. Minden tervet alaposan megvizsgálunk hónapokon át a laboratóriumban, meg a kísér-

a bíborost, a soffőr hirtelen fékezett, a fék elromlott és.

a gépkocsi teljes erővel nekifarolt egy villanyoszlopnak. Az autó hátsó kereke eltört.

A hercegprímást váró küldöttség tagjai ijedten rohantak a gépkocsihoz és izgatottan tépték fel a gépkocsi ajtaját, csodálatos véletlen folytán azonban

Serédi sértetlenül ült a gépkocsiban és még a széthulló üvegszilánkok sem sebesítették meg.

A hercegprímás az alispán autójába ült s azon vonult be a városba.

leti helyeken is és csak azután gyártják és bocsátják piacra. A General Motors gyártmányainak nagy sikere az egész világon főleg azoknak a legapróbb részletekre kiterjedő javításoknak köszönhető, amit ezek az egyedül álló organizációk tökéletessé tettek. Csak kevesen tudják, hogy minden második forgalomba került amerikai kocsi a General Motors gyártmánya és a világon minden harmadik autó ugyancsak e gyár műhelyeiből került ki.

+ A Buick-gyár új rekordja. Alfred P. Sloan mérnök, a General Motors Corporation és az amerikai autók kereskedelmi kamara elnöke Európába való utazása előtt a következő nyilatkozatot tette: „A General Motors külföldi vállalatainak jelentősége évről-évre emelkedik. Az amerikai autók sokkal gyorsabban nyeri meg az óvilági közönség tetszését, semmint hinnők. Jogos a remény, hogy gyáraink az idén 290.000 személy- és teherautót fognak átszállítani a tengeren és bizunk abban, hogy ez csak kezdete a dolognak. Sosem volt nagyobb bizalmam a jövőben, mint most. Egyes gyártmányainkkal nem is tudjuk az igényeket kielégíteni. Új autószeriaink a Cadillac, La Salle és Buick iránt a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg. A Buick-gyár jelenleg naponta 1500 kocsit állít elő. Ez is egy új rekord”.

+ Autókarambol, amely miatt a garázstulajdonost vonják felelősségre. Andreika és Rosenberg oradeai (nagyvárad) kereskedő 6 üléses Benz-gyártmányu autója, amely az aradi Ablonczy-garázsban volt javítás alatt, visszashállításkor nekifutott a hegyaljai villamosnak és súlyosan megrongálódott. Az autó tulajdonosai ezért 200.000 lej erejéig kártérítési pert indítottak a garázs tulajdonosa ellen, aki a mai tárgyaláson azzal védekezett, hogy ő nem felelhet az autó épségéért, ha az már kifutott a garászból. A törvényszék a bizonyítás kiegészítése végett a tárgyalás folytatását elnapolta.

Tragikus ölelés egy nagyvárad moziban.

(Oradea—Nagyvárad, november 9.) Nem mindennapi eset történt tegnap az egyik nagyvárad moziban. Egy G. D. nevű váradfi fiatalember menyasszonyával a moziba ment. Az ötperces szünetben azután a folyosón félrevonultak, hogy élvezzék a fiatalság első boldogságát. A fiatalember ekkor magához vonta a leányt, hogy szájon csókolja és közben derékon annyira megszorította, hogy a szerencsétlen leány dereka rögtön kettétörtött. A leányt kocsiba tették és beszállították a biharmegyei közkórházba. A kórházban azután rögtön megvizsgálták és megröntgenezték. A röntgenvizsgálaton az orvosok megállapították, hogy a leány örök életére nyomorék marad. Amikor a völégény meghallotta, hogy mi történt menyasszonyával, azonnal tovább állott. Menyasszonyát egyszer sem látogatta meg és minden hír arra mutat, hogy megszökött. A fiatal leány tragédiáját még növeli az a momentum is, hogy csak édesanyja él, aki maga is szükösen tengeti életét. A néhány évvel Oroszországból idekerült anyjának és leányának története ezeket véget ért. A leány, aki azelőtt az orosz balett táncosnője volt, most üveges szemmel, mozdulatlanul bámulja egész nap a közkórház menyezétét.

Felfegyverzett cigányok rablótámadása Csákován

Elhajtották a gazda lovait, majd rálöttek a feleségére, aki segítségért kiáltott. — A rablók Arad felé menekültek.

(Arad, nov. 9.) Ma délelőtt egy feldult arcú házaspár jelentkezett az aradi államrendőrségen, ahol elmondták, hogy az éjszaka folyamán felfegyverzett cigányok hatoltak be házukba és elrabolták két lovakat. Az egyik rabló rálőtt a segítségért kiáltó asszonyra, akit könnyebben megsebesített. Ez az izgalmas rablókaland Csákova községben történt és a feljelentők azért jöttek Aradra, mert a rablók, mint kétségtelenül megállapították, ide menekültek. Vén Jakab csákovai gazda tegnap este indult el hazulról Aradra, hogy az itteni vásáron eladja terményeit. Házában egyedül hagyta feleségét, aki tíz óra tájban feküdt le. Éjfél lehetett, amikor gyanus zajra ébredt fel, amely az udvarról szűrődött be. Lámpát gyújtott, kiment az udvarra és látta, hogy az istálló ajtaja előtt több ember áll. Rájuk kiáltott, mire azok menekülni kezdtek, de mikor látták, hogy az asszony egyedül van, fegyverrel ke-

zükben közeledtek a megrémült teremtés felé: — Ha megmukkansz, agyon lövünk — kiáltottak rá.

Az asszony reszketve nézte végig, hogy feltörrik az istálló ajtaját és két értékes lovat elhajtják. Amikor a rablók távozóban voltak, az asszony segítségért kiáltott. Ebben a pillanatban lövés dörrent el és a golyó Vén Jakabné kezét horzsolta. A lövésekre figyelmesek lettek a szomszédok, akik két csendőr segítségével üldözésbe vették a rabló cigányokat. A cigányok loval, kocsival az aradi országon vágottak Arad felé. A csendőrök egészen Aradig követték őket, de a sötétben a cigányoknak sikerült eltűnni szemek elől. Ma reggelre megérkezett Aradra Vén Jakabné is, aki a rablótámadást elmondotta férjének és együtt tettek feljelentést az aradi államrendőrségen.

Aradvárosát beperlik saját tisztviselői

A minisztérium nem engedélyezte a városi tisztviselők előléptetését. Kétmillió lej fizeteskülönbözetet követelnek a tisztviselők a várostól.

(Arad, nov. 9.) Ma miniszteri rendelet érkezett az aradi városházára a városi tisztviselők fizetése ügyében. A rendelet nagyon kedvezőtlen a városi tisztviselők szempontjából, mert kimondja, hogy a belügyminisztérium

nem engedélyezi a tisztviselőknek 1928-ban történt előléptetését és ezért a városi tisztviselők csak 1927 évi fizetésüket kaphatják meg.

A lehető legrosszabb anyagi helyzetben levő városi tisztviselőknél, akiknek egyedüli reményük az előléptetés engedélyezése volt, általános elkeseredést idézett elő a miniszteri rendelet, annál is inkább, miután azt remélték, hogy a jelenlegi városi rezsim keresztül tudja vinni az előléptetések jóváhagyását. Az előléptetéseket ugyanis még az Angel-tanács idején eszközölték, azonban felebezés történt és az ügy a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács, majd a belügyminisztérium elé került. A kérdés azonban nem nyert megoldást, az ügy aktái megrekedtek és a Bucurestiben megfordult városi delegátusok a kérdezősködés után azzal az impresszióval tértek vissza, hogy a felsőbb fórumok nem hajlandók engedélyezni a városi tisztviselők előléptetését. Amikor a jelenlegi interimár bizottság vette át a városháza vezetését, a tisztviselők az új városvezetőséghez fordultak segítségért. Az interimár bizottság intervenciója sem tudta azonban keresztül vinni a jóváhagyást és a ma érkezett, kategori-

kus hangú miniszteri rendelet végleg megsemmisítette a tisztviselők reményeit.

A miniszteri rendelet nyomán a városi tisztviselők erélyes akcióra készülnek. Álláspontjuk ugyanis az, hogy

a miniszteri rendelet törvénytelen, mivel a tisztviselőkről szóló törvény nemcsak megengedi, hanem előírja az előléptetéseket.

Ennek alapján a városi tisztviselők elhatározták, hogy már a jövő hét elején a timisoarai (temesvári) közigazgatási bíróságnál

perelnek a város ellen a fizetési különbséget erejéig, ami körülbelül kétmillió lejt tesz ki.

E perben hivatkozni fognak a bucuresti-i Legfelsőbb Semmitörvényszék egyik elvi jelentőségű döntésére, amelyben a legfelsőbb bíróság Timisoara városi tisztviselőinek beadványára hatálytalanított egy hasonló miniszteri döntést, s megítélte a tisztviselők követelését. Aradváros tisztviselői az elvi döntés, valamint a tisztviselőkről szóló törvény, a Statutul Functionarilor alapján kérik a miniszteri rendelet megsemmisítését, a fizeteskülönbözet megítélését, valamint a városnak a perköltségekben való elmarasztalását. A per elé városi körökben nagy érdeklődéssel tekintenek, annál is inkább, miután, ha a tisztviselők megnyerik a pert, a jövő évi fizetésük már újabb kétmillió lej többletet jelent a városi költségvetés terhére.

KÖZGAZDASÁG.

Új igazgatóságot választott az Arad-Nagykikindai Helyiérdekű Vasut R. T.

Most tartotta meg a társaság 1918. óta az első közgyűlését.

(Arad, november 9.) Az Arad-Nagykikindai Helyiérdekű Vasut r. t. most tartotta meg közgyűlését az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár épületében Varjassy Lajos ny. polgármester elnöklése mellett. Ennek az eseménynek az ad különös érdekességét, hogy az Arad-Nagykikindai Helyiérdekű Vasut r. t. 1918. óta most tart első ízben közgyűlést. A Helyiérdekű vasut vonalait, mint ismeretes, részben a jugoszláv, részben a román kormány vette át és így a társaság a különböző nehézségek miatt nem tudott közgyűlést tartani.

A mostani közgyűlés megadta a régi igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak —

amelynek mandátuma már rég lejárt — a felmentvényt és megbizta az Olasz-Magyar Bankot, hogy a társaság vasutvonalának megváltása ügyében indítsa meg a tárgyalásokat a román és a jugoszláv kormányokkal.

Ezután megválasztotta a közgyűlés az új igazgatóságot, amelynek elnöke újból Varjassy Lajos lett. Az új igazgatóság tagjai a következők: dr. Breschka Herbert, dr. Halmy Miklós, dr. Moldovan Silvius, dr. Bogdan Virgil, dr. Beles Jenő, dr. Jegessy Károly, dr. Köpf János és dr. Issekutz István. Tagjai lesznek azonkívül az igazgatóságnak azok, akiket a román illetve a jugoszláv kormány abba delegálni fog. Meg-

Cipőket

legolcsóbban vehet
SCHWARZBERGER-ÉI COMP.
cégnél volt Vörösmarty-u. sarak

választotta azonkívül a közgyűlés a felügyelő-bizottságot is, amelynek tagjai a következők lettek: Trimbittó-oni Traian iparügyi inspektor, Szathmáry János ny. Acsev. igazgató, Kneffel Béla bankigazgató és Vas Gusztáv főfelügyelő.

Zürichben 313 a lej.

Helyi valutaárak. (November hó 9.)
Pénz: Márka 39, dollár 164.50, angol font 800, francia frank 6.40, olasz lira 8.60, cseh korona 4.85, pengő 29, dinár 2.85, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31. — Árú: Márka 39.50, dollár 165, angol font 805, francia frank 6.80, olasz lira 8.80, cseh korona 4.90, pengő 29.20, dinár 2.90, osztrák schilling 23.50, svájci frank 31.50. — Kifizetések: Berlin 39.75, Newyork 166.25, London 808, Páris 6.52, Milánó 8.79, Prága 4.94, Budapest 29.06, Zágráb 2.93, Bécs 23.47, Zürich 32.07. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (November hó 9.)
Berlin 123.79, Amsterdam 208.50, Newyork 519.68, London 2519.37.50, Páris 20.30, Milánó 27.21.25, Prága 15.40, Budapest 90.61, Belgrád 9.12.75, Bucuresti 3.12.50, Varsó —, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdezárlat. (November hó 9.)
Berlin 123.75, Amsterdam 208.55, Newyork 519.65, London 2519.50, Páris 20.29.75, Milánó 27.21, Prága 15.40, Budapest 90.65.50, Belgrád 9.12.75, Bucuresti 3.13, Varsó 58.25, Bécs 73.07.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (November hó 9.)
Devizák: Páris 6.50, Berlin 39.65, London 857, Newyork 166.25, Milánó 8.72, Zürich 32.10, Prága 4.93, Bécs 23.42, Budapest 29.25, Varsó 18.80. — Valuták: Napoleon 645, márka 39.50, léva 1.22, török lira 0.86.50, angol font 808, francia frank 6.55, svájci frank 31.90, olasz lira 8.70, drachma 2.12, dinár 2.92, dollár 165.75, lengyel zloty 18.50, osztrák schilling 23.60, pengő 29.25, cseh korona 4.90.

— Elárverezték Weissberger Mór és neje ingatlanait. Az aradi járásbíróság 44-es számú szobájában tegnap délután, nagy érdeklődés mellett folyt le Weissberger Mór és neje Szél-uccai ingatlanainak árverése. Élénk licitálás után a nagyobbik ház 1.160.000 lej áron Cosma János, a Victoria takarékpénztár új igazgatójának tulajdonába ment át, míg a kisebbik épületet 226.000 lejért Weissberger Pál vásárolta meg gyermeki számára. A három telek egyenként 60 ezer lejért kelt el.

Az ERDÉLYI ÉLET minden száma szenzációs tartalommal jelenik meg.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Bolthelyiség

a Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és Sir, Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiac legelőnkebb helyén,

azonnalra kiadó.

Cím az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Cenzurat: Prefectura Judetului.
Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Legolcsóbb lej-, pengő- és dollár-kölcsönököt

Lázakra és földekre azonnal folyósítatok
Haász Albert Irodája Arad,
Birada Eminescu 12. sz. (Deák Ferenc-u.)

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piața Avram Iancu Címre ügvelni!
(Szabadság-tér) 10. szám.

Gyorsjáratu teherautóval fuvarozást vállalunk.

Cím szilvességből: „Toledóba”
volt Deák Ferenc-ucca 3., az udvarban balra, volt Atiáró ház. 6006

Női téli kabátokban és szőrmebundákban feltűnően olcsó vásár:

Crep de chin ruhák Lei 1500-tól	PLESZ GYULA	Női téli kabátok divat szőrmevel Lei 1900-tól
Divatköpeny gyapjú köcsög kolombóli Lei 1200-tól		Szővet ruhák Lei 600-tól
Kasha kabátok Lei 1600-tól		Silelektra bunda Lei 6500-tól
Bakfisi téli kabátok divat szőrmevel Lei 1700-tól		Divatbundák Lei 8000-tól

Kérem a címre figyelni! Saját érdekében győződjön meg utólrólhatetlen versenyképességéről! Kérem a címre figyelni!

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lei, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szósz hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel lávánt szavak aláhozandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel. Csak viláshelyeztetésként elfogadott kérdésekre válaszolunk. Ajánlatok, leírás levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

HUSZONÖTÖDIKÉN elkéstem, ne haragudj. Kivánlak itt látni. Irjál sokat. Szeretlek. 6076

Villamosvilágítási és csapóberendezés legelőszobában
VARGA és ROSENFELD-nél Arad, Central-telep 224116 mellett.

ALKALMAZÁS.

MINDENES bejárónő jelentkezhet Str. Greceanu (Perényi) 16-18. szám háttul a kertben jobbra. 6077

GYAKORNOKOT mechanikai üzemi részére felvesz Császár Irógyépvállalat Str. Alexandri (Salag-uca) 5. 6075

SOFFÖR diplomával bíró, szakképzett lakatos és szerelő, fiatal, nőtlen, állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában 280

FOGTECHNIKUS tanulónak fiú vagy leány azonnal felvétetik. Jelentkezés délután 10-12-ig és délután 2-4-ig. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6068

PERFEKT szakácsnő azonnalra keresték Str. Iosif Vulcan 9. 6080

SOFFÖR, fiatal, nőtlen, Ford kocsihoz azonnal állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

LAKÁS.

KIADÓ kétszobás lakás. Str. Virginia Hotáran 26. 6072

EGY tiszta szoba, konyha, speisz azonnal kiadó főpostával szemben. Értekezni Str. Consistoriului 29. 6079

Két uccal szoba,

elsőszoba, fürdőszoba és konyhából álló szépen butorozott lakás, házaspárnak vagy kisebb családnak kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5981

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

KIADÓ.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1357

VÉTEL ÉS ELADÁS.

MEGBIZÓIM részére keresek antik porcellánkat, poharakat; különböző butorokat, antik szalonokat, órákat, disztárgyakat, vitrineket, stb. Kivánatra házhoz is megyek. Salgóné bizományi üzlet, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

HARMAS WERTHEIM-KASSZA, klub börgarnitúra, antik és modern fotelek, antik könyvszekrény, antik sálak, vitrinek, különböző asztalok, székek, kredencék, tükrök, női íróasztal, antik órák, ebédlő óra, csillárok, festmények, stóreok, függönyök, pipatartó asztal, kristály tárgyak, Jókai összes művel, komódok, szőnyegek, girandók, női és férfi bundák, asztalnemű-porcellánok, disztárgyak, filé és horgolt terítők, stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

ÜZLETEK.

TÖBB ÜZLETHELYISÉG műhelynek vagy raktárnak alkalmas helyiségekkel tizenötödikére kiadó. Bővebbet Str. Bratianu (volt-Weitzer János-uca) 21. ház-mesternél. 6069

KIADÓ kisebb gyárnak megfelelő szuterén. Str. Virginia Hotáran 26. 6071

Veszek, cserélek, köleszöcsk, eladok egy évi részletre is: kerékpárt, motorbiciklit, vrrögépet, gramofont, lemezt és villanygót. Törött üveg és porcellán tárgyak szakértő ragasztása, külön ragasztó is kapható „MOTORICA” volt Asztalos Sándor-uca 12. 5062

Alkalmi házeladás!

Belvárosi modern magánház, átvehető 4 szoba, elő, fürdőszobás lakással, parkirozott udvarral, áron alul, sürgősen 500.000 lejért eladó, 300.000 lejért átvehető. Bővebbet: KISS LAJOS „URANUL” irodájában városházával szemben. 6081

Eladó

azonnal beköltözhető, 400 négyzetméter beépített gyárépület udvarral, lakóházzá könnyen alakítható, város belterületén. Ipari áram, vízvezeték, csatornázás, betonozott pince. — Értekezni Leitner Lázárnál, Oradea, Str. Saguna 11. Rbor 1628-spt. 6070

No. 74-1928.

PUBLICATIUNE.

Se aduce la cunoştinţa publică, că în ziua de 17 Noemvrie a. o. la orele 9 a. m. se va ţine licitaţie cu caracter urgent cu oferte închise la sediul gimnaziului de băieţi „Josif Vulcan” din Arad, în biroul direcţiunii şcolari, pentru furnizarea 8 vagoane lemne de foc (fag) calitatea prima, transportat şi depozitat la şcoală. Supraofertele nu se admit.

Preşedintele Comitetului şcolar:

6078. (ss) V. BABESCU

Angol gyapjúharisnya 55 lejtől. Spricellit női és gyermek patent harisnya 19 lejtől. Pulloverek, svetterek már 190 lejtől. Selyem reform nadrág 115 lej. Pajmál 55 lej. A kesztyű 55 lejtől. Selyem aszák 75 lejtől. Nappa bőrkecstyű 225 lej. Férfi, női gyapjú alacóg és nadrág 145 lejtől. Bécal pulloverek és svetterek!

Bogyó A.

Strada Emilianou 13.

Pincékezelésben jártassággal Mró ügyes **munkás** felvétetik. Feltételek igényekkel felszerelt részletes ajánlatok **Dr. Salzberger P.** arhon Arad, Strada Ionif Vulcan (Kazinczy-uca) 6. sz. kőházban. 6054

INGYEN küldöm szülőltványt gyümölcsfa árjegyzékem, mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szülőltványra néve megfizethető táncokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyan addig oltványt vagy bármilyen fajta vesszót míg át nem olvassa szülőltvány utmutatómat. Cím: **J. Szűcs** szülőltvány Dicsig, jud. Bihar. 5620

KERESKEDŐK, IPAROSOK FIGYELMÉBE!

Ha KOLOZSVAR lakosaitól pontos könyvet akar, még ma rendelje meg **MIHNEA PÁL** rendőrfőnök 700 oldalas

CIM- és LAKÁSJEGYZÉKÉT.

Ügyvédek, orvosok, mérnökök, közjegyzők, konzulok, bankok, biztosítók, gyárak, részvénytársaságok, kereskedők és iparosok betűrendes névsorát és az összes clujj lakosok neveit, lakását, foglalkoz. tartalmazza a megbízható könyv.

Rendelő jegy

Kérjük címünkre a Cim és Lakjegyzéket elküldeni. Előfizetve 300, utánvét 500 lej.

A rendelő neve: _____

Foglalkozása, lakása: _____

Vágja le és egy lapon küldje be a *-al jelzett címre.

Tartósság, teljesítmény, gazdaságosság és tökéletesség tekintetében legelsőhelyen áll a világhírű amerikai gyártmány **24/32 HP. HART-PARR**

TRAKTOR, amely speciális petrolcumkarborattal van ellátva. — Bosch mágnesszújtás. — Képviselőt és állandó raktárt: NEUMANN MARK, TEMESVÁR

IV. STR. I. VACARESCU (RSM-UTCA) 7. Tel. 1065. és STRADA BORNHAZ No. 20. — Telefon 404.

Bonyolítok csereszételeket is!

MUZSAY JÓZSEF ARAD, színészal szemben	Őszi és téli árjegyzéke:
Férfi öltöny tiszta gyapjú L. 1750	Iskola öltöny előírás szerint L. 1600
Férfi öltöny divatszínben ... 2450	Bőrkabát ia. minden színben „ 3900
Sötétkék és fekete öltöny ia. „ 2750	Fregoli raglán... „ 2000
Őszi és téli felöltő... „ 1950	Gummi kabát ... „ 800
Ulster-Double ia. ... „ 2450	Trench-coats ia. ... „ 2500
Fekete téli kabát szőrme sál gallér „ 2650	
Divat szabóság! 4818	Angol posztó raktár!

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL“.

Utlevelvzumokat vagy bármely megbízást **Clujon, Timisoaran, Bucurestiben** a legmegbízhatóbban **Arad legrégebb vizumirodájá Sándor Ferenc** cég intézti el. Megye házzal szemben.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadótulajdquos: Aradi nyomdavállalat.